

Aile Kat?I?m?na Y?nelik Tutum ?l?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aile Kat?I?m?na Y?nelik Tutum ?l?e?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16408>

Özet

Aile Katılımına Yönelik Tutum Ölçeği (AKYTÖ), öğretmen adaylarının ebeveynlerin eğitime sürecine katılımına dair sahip oldukları tutumları ölçmek amacıyla Çiğdem Yavuz-Güler tarafından 2014 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Geliştirme çalışması, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizlerini kapsayan kapsamlı bir metodolojiye dayanmaktadır. Ölçek, eğitim bilimleri alanında, öğretmenlerin aile işbirliğine dair olumlu veya olumsuz inançlarını belirlemede önemli bir kaynak sağlamaktadır. Ölçek, iki temel alt boyuttan oluşmaktadır: işbirliğini Destekleyici Tutumlar ve işbirliğini Engelleyici Tutumlar. Bu yapı, öğretmen adaylarının mesleki yaşamlarında ailelerle kuracakları ilişki biçimini öngörmeye yardımcı olmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Aile katılımı, tutum ölçeği, öğretmen adayları, geçerlik, güvenilirlik, faktör analizi, eğitim psikolojisi

Yazarlar

Çiğdem Yavuz-Güler

Amaç

Aile Katılımına Yönelik Tutum Ölçeği'nin temel amacı, öğretmen adaylarının ailelerin eğitime ve okul süreçlerine katılımına yönelik tutumları psikometrik olarak geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, öğretmen yetiştirme programlarında, öğrencilerin aile işbirliğine bakış açıları değerlendirilerek ve bu konuda farkındalık yaratmak için tasarlanmıştır. Ölçek, öğretmen adaylarının mesleğe başlamadan önce aile katılımının önemine dair sahip oldukları destekleyici veya engelleyici inançları ortaya koyarak, eğitim politikalarının ve müfredatın geliştirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Yapı

AKYTÖ, toplam 25 maddeden ve iki ana alt boyuttan oluşan çok boyutlu bir yapıya sahiptir. Bu iki alt boyut, öğretmen adaylarının aile katılımına dair zıt kutuplardaki tutumlarını temsil etmektedir. Ölçek, 5'li Likert tipi bir derecelendirme ile yanıtlanmaktadır (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum).

İşbirliğini Destekleyici Tutumlar (15 Madde): Bu boyut, aile katılımının öğrenci başarısı ve okul ortamı üzerindeki olumlu etkilerini kabul eden, velilerle aktif işbirliğini teşvik eden tutumları ölçer. Örnek madde: "Okula katılımı sağlanan veliler eğitimi daha çok desteklemektedir."

İşbirliğini Engelleyici Tutumlar (10 Madde): Bu boyut, ailelerin okul işlerine karışmasını

edite süreçlerini aksattığına, profesyonel sınırları ihlal ettiğine dair olumsuz ve çekimser tutumları ölçer. Örnek madde: "Ailelerin okulla ilgili konulara kararlılıkları gerekir."

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla 298 öğretmen adayı üzerinde çalıştırıldı. Örneklem büyüklüğü belirlenirken, madde sayısı 5 katı olması kuralı (Yurdugül, 2005) dikkate alınmıştır. Verilerin faktör analizi için uygunluğunu değerlendirmek üzere istatistiksel testler uygulanmıştır. Elde edilen bulgular şunlardır:

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Katsayısı: Örneklem yeterliliğini gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Bu değer, kabul edilebilir alt sınırı olan .50'nin oldukça üzerinde olup, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir.

Bartlett Küresellik Testi: Değişkenler arasındaki korelasyonun varlığını test eden Bartlett Küresellik Testi anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). Bu sonuç, veri dağılımı ve örneklem büyüklüğünün faktör analizi uygulaması için yeterli olduğunu doğrulamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayıları ve testin tutarlılığı yöntemleriyle incelenmiştir. Elde edilen değerler, AKYTÖ'nün yüksek düzeyde güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir.

İç Tutarlılık (Cronbach Alpha): Ölçek maddelerinin tamamına ait Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .75 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, sosyal bilimler araştırmaları için kabul edilebilir düzeyin üzerinde yer almaktadır.

Testi Yaratılma Yöntemi: Testi yaratılma yöntemiyle elde edilen güvenirlik katsayısı ise .72'dir.

Uygunluk Geçerliliği: Ölçeğin uygunluk geçerliliğini incelemek amacıyla, AKYTÖ ile Öğretmenlerin Çok Kültürlü Tutum Ölçeği arasındaki ilişki incelenmiştir. İstatistiksel analizler sonucunda, iki ölçek arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki ($r = .58, p < 0.01$) olduğu tespit edilmiştir.

Faktör Analizi

Veri setinin faktör analizine uygun olduğu kanıtlandıktan sonra, ölçekten elde edilen verilere yapısal geçerliliği ortaya koymak amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Bu analizde izlenen adımlar ve kullanılan teknikler şunlardır:

Araştırmada faktör çökarma yöntemi olarak Temel Bileşenler Faktör Analizi (Principal Components Analysis) kullanılmıştır. Faktörlerin daha net yorumlanabilmesi için ise Varimax dik döndürme tekniği tercih edilmiştir. Faktör sayısı belirlenmesinde birden fazla kriter göz

önünde bulundurulmuştur.

Kabul edilen kriterler arasında özdeğeri (Eigenvalue) birin üzerinde olan faktörlerin anlamlı kabul edilmesi yer almıştır. Ayrıca, yapının belirlenmesinde yığılma grafiğinin (scree plot) kırılma noktası da dikkate alınmıştır. Maddelerin ilgili faktöre yüklenme değerlerinin incelenmesinde ise minimum kabul değeri 0.50 olarak belirlenmiştir. Bu analizler sonucunda ölçeğin iki faktörlü yapıya dönüştürüldüğü görülmüştür.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Tutum Ölçeği)

Format: Kendini Bildirim Ölçeği

Maddeler ve Boyutlar: 25 Madde, 2 Alt Boyut

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmen Adayları

Yaş Grubu: Üniversite öğrencileri (Öğretmenlik programlarına kayıtlı)

Popülasyon Detayları: Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri (N=298)

Test Metodolojisi: Yapı geçerliliği için Temel Bileşenler Faktör Analizi, iç tutarlılık için Cronbach Alpha katsayısı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen tutumları, veli katılımı, psikometrik özellikler, eğitimde işbirliği, Likert ölçeği, Bartın Üniversitesi

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Çiğdem Yavuz-Güler

Yazışma E-posta Adresi: yavuz_cigdem@yahoo.com

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Şiznler, Ücret ve Test Yılı

Test Geliştirme Yılı: 2014

Şiznler ve Ücret: Ölçeğin akademik ve araştıırma amaçlı kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım bilgisi mevcut değildir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylarına şu bağlantıdan ulaşılabilir:
<http://dx.doi.org/10.14686/BUEFAD.201428179>

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [aile-katilimina-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Yavuz-Güler, Ç. (2014). Öğretmen Adayları için Aile Katılımına Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 213-232. <http://dx.doi.org/10.14686/BUEFAD.201428179>

Büyüköztürk, Ş. (2004). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık. (Faktör analizinde kullanılan metodolojik referans).

Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(18), 1-13. (Örneklem büyüklüğü referansı).

Aile Katılımına Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

Ölçek toplam 2 alt boyut ve 25 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme 5'li Likert tipi (1= kesinlikle katılmıyorum - 5= tamamen katılıyorum) üzerinden yapılmaktadır.

Şiznli Destekleyici Tutumlar (15 m): Okula katılımı sağlanan veliler eğitimi daha çok desteklemektedir.

Şiznli Engelleyici Tutumlar (10 m): Ailelerin okulla ilgili konulara katılmamaları gerekir.